

Απόφαση **274 / 2018** (Δ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Αριθμός 274/2018

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Δ' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ειρήνη Κιουρκτσόγλου - Πετρουλάκη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Δημητρούλα Υφαντή, Χαράλαμπο Καλαματιανό, Ειρήνη Καλού και Μαρία Τζανακάκη, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 3 Νοεμβρίου 2017, με την παρουσία και του Γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ: Του αναιρεσειόντος: ΝΠΙΔ με την επωνυμία "ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΑΠΟ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, το οποίο εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Βασίλειο Κούρτη.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) Κ. Χ. Π., 2) Α. συζ. Κ. Π., το γένος Ν. Μ., 3) Χ. Κ. Π., 4) Ο. Κ. Π., 5) Ν. Κ. Π., κατοίκων ... και 6) Α. χας Ν. Μ., εκ των οποίων οι 1ος, 2η, 3ος, 4η και 5η εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Θεμιστοκλή Παπασπυρόπουλο, που δήλωσε στο ακροατήριο ότι η Α. χα Ν. Μ. (6η των αναιρεσιβλήτων) απεβίωσε στις 10-12-2014 και τη βιαίως διακοπέισα δίκη συνεχίζει ο εκ διαθήκης νόμιμος κληρονόμος της Χ. Π. του Κ. (3ος αναιρεσίβλητος), που εκπροσωπείται από τον ίδιο.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 20-2-2011 αγωγή των 1ου, 2ης, 3ου, 4ης και 5ης των ήδη αναιρεσιβλήτων και της ήδη αποβιωσάσης Α. χας Ν. Μ., που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών.

Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 685/2013 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 5715/2014 του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών.

Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί το αναιρεσείον με την από 3-6-2015 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Η Εισηγήτρια Αρεοπαγίτης Μαρία Τζανακάκη διάβασε την από 8-12-2016 έκθεσή της, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη του 1ου λόγου της αίτησης αναίρεσης εκ του άρθρου 559 αρ. 1 και 19 ΚΠολΔ (ευθεία και εκ πλαγίου παραβίαση των ουσιαστικών διατάξεων περί υπαιτιότητας) και του 2ου λόγου εκ των αριθμών 1 και 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ (ευθεία παραβίαση του αρ. 4 περ. γ' του Ν. 4092/2012 - ένσταση περιορισμού ευθύνης του ΕΚ μέχρι 6.000 ευρώ) και παρά το νόμο κήρυξη απαραδέκτου. Ο πληρεξούσιος του αναιρεσειόντος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, ο πληρεξούσιος των αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 62 παρ. 1 ΚΠολΔ, όποιος έχει την ικανότητα να είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων έχει και την ικανότητα να είναι διάδικος. Η ικανότητα αυτή, που εξετάζεται αυτεπάγγελτα

από το δικαστήριο (άρθρο 73 Κ.Πολ.Δ.), προκειμένου για φυσικό πρόσωπο, παύει να υπάρχει με το θάνατό του (άρθρο 35 ΑΚ). Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 313 παρ. 1 εδάφ. δ' Κ.Πολ.Δ., απόφαση που εκδόθηκε σε δίκη κατά ανύπαρκτου φυσικού προσώπου, όπως είναι και ο θανών, δεν έχει υπόσταση, χαρακτηριζόμενη ρητά ως άκυρη. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 286 επ. Κ.Πολ.Δ, οι οποίες, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 573 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα, εφαρμόζονται και στη διαδικασία της δίκης για την αναίρεση, σε συνδυασμό με τις αμέσως πιο πάνω διατάξεις, αν ο διάδικος είναι στη ζωή κατά την έναρξη της δίκης, αποβιώσει όμως στη συνέχεια (πριν από την αμετάκλητη περάτωσή της), επέρχεται, τηρουμένων των νόμιμων προϋποθέσεων, διακοπή της δίκης, με συνέπεια όλες οι επιχειρούμενες στο μεταξύ και μέχρι τη νόμιμη επανάληψή της διαδικαστικές πράξεις, εκτός της τυχόν εκδιδόμενης απόφασης, να λογίζονται άκυρες, μόνο, όμως, εφόσον ο θάνατος του διαδίκου επήλθε μέχρις ότου τελειώσει η προφορική συζήτηση, μετά την οποία εκδίδεται οριστική απόφαση και όχι όταν ο θάνατος του διαδίκου επήλθε μετά το πέρας της συζήτησης αυτής, πολύ δε περισσότερο μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης, οπότε δεν υπάρχει εκκρεμής δικαστικός αγώνας, ούτε στάδιο εφαρμογής των διατάξεων για διακοπή και επανάληψη της δίκης και, συνακόλουθα, τα ασκούμενα κατά της απόφασης αυτής ένδικα μέσα, άρα και η αίτηση αναίρεσης, πρέπει να απευθύνονται, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 558 εδάφ. α' ΚΠολΔ, κατά των καθολικών διαδόχων του αποβιώσαντα, απευθυνόμενα δε κατά του τελευταίου είναι άκυρα, υπό την προϋπόθεση όμως, ότι ο αναιρεσείων είχε λάβει με οποιονδήποτε τρόπο γνώση του θανάτου του αντιδίκου του, ώστε να διαπιστώσει τους κληρονόμους του και να απευθύνει κατ' αυτών την αναίρεση. Η αναίρεση, επομένως, που απευθύνεται κατά του αποβιώσαντος, χωρίς όμως ο αναιρεσείων να γνωρίζει το θάνατό του, δεν είναι άκυρη και νόμιμα χωρεί η συζήτηση αυτής με τους κληρονόμους του αποβιώσαντα, οι οποίοι καλούνται προς τούτο ή εμφανίζονται κατά τη συζήτηση με την ιδιότητα αυτή στη θέση του αναιρεσιβλήτου και προβάλλουν υπεράσπιση επί της ουσίας της διαφοράς (Ολ.ΑΠ 27/1987, ΑΠ 653/2014).

Στην προκειμένη περίπτωση η κρινόμενη από 3-6-2015 (αρ. κατ. 568/2015) αίτηση για την αναίρεση της υπ' αρ. 5715/2014 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, που εκδόθηκε με την ειδική διαδικασία των διαφορών για ζημίες από αυτοκίνητο, καθώς και από τη σύμβαση ασφάλισης αυτού (άρθρ. 681Α ΚΠολΔ) απευθύνεται και κατά της 6ης αναιρεσιβλήτης, Α. χήρας Ν. Μ., η οποία, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας, αλλά και από τη δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου των αναιρεσιβλήτων, που έχει καταχωρηθεί στα πρακτικά του Δικαστηρίου τούτου, έχει αποβιώσει στις 10-12-2014, δηλαδή, μετά τη δημοσίευση (στις 8-10-2014) της προσβαλλόμενης εφετειακής απόφασης και πριν από την άσκηση της αίτησης αναίρεσης (4-6-2015), με την κατάθεσή της, κατ' άρθρ. 495 παρ. 1 ΚΠολΔ στο Μονομελές Εφετείο Αθηνών, που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Επειδή, όμως, δεν υπάρχει ισχυρισμός για την γνωστοποίηση του θανάτου στο αναιρεσείον ΝΠΙΔ με την επωνυμία ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ και χάριν συντομίας ΕΚ, συνάγεται απόδειξη, ότι το αναιρεσείον ΕΚ δεν είχε λάβει γνώση με οποιονδήποτε τρόπο του εν λόγω θανάτου πριν από την άσκηση της αίτησης αναίρεσης, ώστε να διαπιστώσει τους κληρονόμους της 6ης αναιρεσιβλήτης και να απευθύνει την αναίρεση εναντίον αυτών. Κατά συνέπεια είναι έγκυρη και ισχυρή η κρινόμενη

αίτηση αναίρεσης, παρόλο που στρέφεται και κατά προσώπου, που έχει αποβιώσει (6η αναιρεσιβλήτη). Περαιτέρω, ο 3ος αναιρεσιβλήτης, Χ. Π. του Κ., δήλωσε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου του στο ακροατήριο και τούτο καταχωρήθηκε στα πρακτικά, ότι έχει υπεισέλθει με κληρονομική εκ διαθήκης διαδοχή στη θέση της 6ης αναιρεσιβλήτης - γιαγιάς του, ως μοναδικός κληρονόμος αυτής και συνεχίζει την παρούσα δίκη ως προς τις αξιώσεις αυτής. Εξάλλου, ο θάνατος και η συγγενική σχέση, που στηρίζει την ως άνω κληρονομική διαδοχή, αποδεικνύονται από την προσκομιζόμενη υπ' αρ. .../26-10-2017 ληξιαρχική πράξη θανάτου του ληξιαρχείου Αιγίου, από το υπ' αρ. 286/3-11-2017 πρακτικό δημοσίευσης της υπ' αρ. .../21-5-2013 δημόσιας διαθήκης του Ειρηνοδικείου Αιγιαλείας, Τμήμα Διαθηκών, από το υπ' αρ. ...-11-2017 πιστοποιητικό του Πρωτοδικείου Αιγίου περί μη αμφισβήτησης του κληρονομικού δικαιώματος του 3ου αναιρεσιβλήτου - εγγονού της θανούσας από μητρική γραμμή, από το υπ' αρ. .../6-11-2017 πιστοποιητικό περί μη δημοσίευσης άλλης διαθήκης, από το υπ' αρ. ...11-2017 πιστοποιητικό του Ειρηνοδικείου Αιγιαλείας περί μη αποποίησης της ανωτέρω κληρονομιάς και από τα υπ' αρ. ...1-9-2010, ... και .../2-9-2010 πιστοποιητικά οικογενειακής κατάστασης του

Συνεπώς, η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης έχει ασκηθεί νόμιμα και είναι παραδεκτή ως προς τους παρισταμένους 1ο έως 5η των αναιρεσιβλήτων, εκ των οποίων ο 3ος τούτων υπεισήλθε νόμιμα στη θέση της 6ης αναιρεσιβλήτης δικαιοπαρόχου του και συνεχίζει τη δίκη αντ' αυτής. Επομένως, στη συνέχεια, η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης πρέπει να ερευνηθεί ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των κατ' ιδίαν λόγων αυτής (άρθρ. 577 παρ. 1 και 3 ΚΠολΔ). Από τις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 299, 300, 330 εδ. β' και 914 ΑΚ συνάγεται, ότι η αδικοπρακτική ευθύνη προς αποζημίωση προϋποθέτει συμπεριφορά παράνομη και υπαίτια, επέλευση ζημίας και αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της συμπεριφοράς του δράστη και της ζημίας. Παράνομη είναι η συμπεριφορά που αντίκειται σε απαγορευτικό ή επιτακτικό κανόνα δικαίου, ο οποίος απονέμει δικαίωμα ή προστατεύει συγκεκριμένο συμφέρον του ζημιωθέντος, μπορεί δε η συμπεριφορά αυτή να συνίσταται σε θετική ενέργεια ή σε παράλειψη ορισμένης ενέργειας. Μορφή υπαιτιότητας είναι και η αμέλεια, η οποία υπάρχει, όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια, που απαιτείται στις συναλλαγές, δηλαδή αυτή, που αν καταβαλλόταν, με μέτρο τη συμπεριφορά του μέσου συνετού και επιμελούς ανθρώπου του κύκλου δραστηριότητας του ζημιώσαντος, θα καθιστούσε δυνατή την αποτροπή του παράνομου και ζημιογόνου αποτελέσματος. Αιτιώδης σύνδεσμος υπάρχει, όταν η παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του δράστη ήταν, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας, ικανή, κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων, να επιφέρει τη ζημία και την επέφερε στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, ότι τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ως αποδειχθέντα, επιτρέπουν το συμπέρασμα να θεωρηθεί, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, ορισμένο γεγονός ως πρόσφορη αιτία της ζημίας υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου, γιατί είναι κρίση νομική, αναγόμενη στην ορθή ή μη υπαγωγή από το δικαστήριο της ουσίας των διδαγμάτων της κοινής πείρας στην αόριστη νομική έννοια της αιτιώδους συνάφειας. Δεν αποκλείεται καταρχήν η ύπαρξη του αιτιώδους συνδέσμου από το γεγονός, ότι στο αποτέλεσμα συνετέλεσε και συνυπαιτιότητα του βλαβέντος, εφόσον δεν διακόπτεται ο αιτιώδης σύνδεσμος. Ειδικότερα, από τις διατάξεις αυτές συνάγεται, ότι οι

έννοιες της αμέλειας και της συνυπαιτιότητας είναι νομικές και επομένως η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ως προς τη συνδρομή ή όχι συντρέχοντος πταίσματος του ζημιωθέντος κατά την επέλευση της ζημίας, υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου ως προς το εάν τα περιστατικά, που το δικαστήριο της ουσίας δέχεται ανελέγκτως ως αποδειχθέντα, συγκροτούν την έννοια του συντρέχοντος πταίσματος. Αντιθέτως, ο καθορισμός της βαρύτητας του πταίσματος και του ποσοστού, κατά το οποίο πρέπει να μειωθεί η αποζημίωση, αφορά εκτίμηση πραγμάτων, που δεν ελέγχεται ακυρωτικώς. Τα πιο πάνω έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση του άρθρου 10 του ν. ΓΠΝ/1911, ως προς την υπαιτιότητα των οδηγών των συγκρουσθέντων αυτοκινήτων, κατά το οποίο είναι εφαρμοστέα η διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ. Εξάλλου, η παράβαση διατάξεων του ΚΟΚ δεν θεμελιώνει αυτή καθαυτή υπαιτιότητα στοιχείο, η στάθμιση του οποίου από το δικαστήριο της ουσίας θα κριθεί σε σχέση με την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συγκεκριμένης πράξης και του επελθόντος αποτελέσματος (ΑΠ 52/2016, ΑΠ 848/2015, ΑΠ 869/2013), ενώ μόνη η τήρηση των ελαχίστων υποχρεώσεων που επιβάλλει ο ΚΟΚ, στους οδηγούς των οχημάτων κατά την οδήγησή τους, δεν αίρει την υποχρέωσή τους να συμπεριφέρονται και πέραν των ορίων τούτων, όταν οι περιστάσεις το επιβάλλουν για την αποτροπή ζημιογόνου γεγονότος ή τη μείωση των επιζήμιων συνεπειών (ΑΠ 1500/2002, ΑΠ 1070/2001). Περαιτέρω, το άρθρο 5 παρ. 8 περ. α' του Ν. 2696/1999 (ΚΟΚ), ορίζει ότι, "στους οδηγούς των οδικών οχημάτων απαγορεύεται να διαβαίνουν την εκ μιας ή δύο συνεχών γραμμών, κατά μήκος διαγράμμιση, ως και να κινούνται στην αριστερή πλευρά αυτής", το άρθρο 24 παρ. 2 ορίζει ότι, "με εξαίρεση την περίπτωση που η μείωση της ταχύτητας γίνεται για την αποτροπή επικείμενου κινδύνου, ο οδηγός μπορεί να επιβραδύνει σε σημαντικό βαθμό την κίνηση του οχήματός του, μόνο αν αυτό δεν δημιουργεί κίνδυνο ή δεν προκαλεί δυσχέρεια στους άλλους οδηγούς και μετά προηγουμένη πάντοτε σαφή και έγκαιρη προειδοποίηση. Η προειδοποίηση δίνεται με τα φώτα πέδησης ή φωτεινού συναγερμού του οχήματος ή με το χέρι (έκταση του βραχίονα και συνεχής κίνηση αυτού προς τα πάνω και κάτω" και τέλος, το άρθρο 64 παρ. 1 ορίζει ότι, "τα αυτοκίνητα οχήματα... επιβάλλεται να έχουν στο μπροστινό μέρος τους... φώτα διασταύρωσης, ικανής έντασης για τον επαρκή φωτισμό της οδού κατά τη νύκτα με καθαρές καιρικές συνθήκες σε απόσταση τουλάχιστον 40 μέτρων μπροστά από το όχημα...".

Με το άρθρο 559 αριθ. 1 του Κ.Πολ.Δ., ιδρύεται λόγος αναίρεσης αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιопραξιών. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται, αν δεν εφαρμοστεί, ενώ συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή αν εφαρμοστεί, ενώ δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και αν εφαρμοστεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται, είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή (Ολ.ΑΠ 7/2006, 4/2005). Με τον συγκεκριμένο λόγο αναίρεσης ελέγχονται τα σφάλματα του δικαστηρίου κατά την εκτίμηση του νόμου βασίμου της αγωγής ή των ισχυρισμών των διαδίκων, καθώς και τα νομικά σφάλματα κατά την έρευνα της ουσίας της διαφοράς. Ελέγχεται, δηλαδή, αν η αγωγή, ένσταση κ.λπ. ορθώς απορρίφθηκε ως μη νόμιμη ή αν, κατά παράβαση ουσιαστικού κανόνος δικαίου, έγινε δεκτή ως νόμιμη ή απορρίφθηκε ή έγινε δεκτή κατ' ουσίαν (Ολ.ΑΠ 27 και 28/1998, ΑΠ 349/2014 ΑΠ 466/2013, ΑΠ 382/2013).

Περαιτέρω, κατά την έννοια του άρθρ. 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδρύεται ο αντίστοιχος λόγος αναίρεσης, όταν από τις παραδοχές της, που περιλαμβάνονται στην ελάσσονα πρόταση του νομικού συλλογισμού της και αποτελούν το αιτιολογικό της, δεν προκύπτουν καθόλου ή αναφέρονται ανεπαρκώς ή αντιφατικώς τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία το δικαστήριο της ουσίας στήριξε την κρίση του για ζήτημα με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, με αποτέλεσμα, να μην μπορεί να ελεγχθεί, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που εφαρμόσθηκε ή δεν συνέτρεχαν οι όροι εκείνου, που δεν εφαρμόσθηκε (Ολ.ΑΠ 1/1999). Ειδικότερα, αντιφατικές αιτιολογίες έχει η απόφαση, όταν τα πραγματικά περιστατικά, που στηρίζουν το αποδεικτικό πόρισμά της για κρίσιμο ζήτημα, δηλαδή για ζήτημα αναφορικά με ισχυρισμό των διαδίκων, που τείνει στη θεμελίωση ή στην κατάλυση του επίδικου δικαιώματος, συγκρούονται μεταξύ τους και αλληλοαναιρούνται, αποδυναμώνοντας έτσι την κρίση της απόφασης για την υπαγωγή ή μη της ατομικής περίπτωσης στο πραγματικό συγκεκριμένου κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που συνιστά και το νομικό χαρακτηρισμό της ατομικής περίπτωσης. Αντίστοιχα, ανεπάρκεια αιτιολογίας υπάρχει, όταν από την απόφαση δεν προκύπτουν σαφώς τα περιστατικά, που, είτε είναι κατά το νόμο αναγκαία για τη στοιχειοθέτηση, στη συγκεκριμένη περίπτωση, της διάταξης ουσιαστικού δικαίου, που εφαρμόσθηκε, είτε αποκλείουν την εφαρμογή της, όχι δε και όταν υφίστανται ελλείψεις στην ανάλυση, στάθμιση και γενικώς στην εκτίμηση των αποδείξεων, εφόσον το πόρισμα από την εκτίμηση αυτή εκτίθεται με σαφήνεια και πληρότητα (Ολ.ΑΠ 15/2006). Δηλαδή, δεν υπάρχει ανεπάρκεια αιτιολογίας, όταν η απόφαση περιέχει συνοπτική, αλλά πλήρη αιτιολογία, αφού, αναγκαίο να εκτίθεται σαφώς στην απόφαση είναι μόνο το τι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε και όχι ο λόγος για τον οποίο αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε. Συνακόλουθα, τα επιχειρήματα του δικαστηρίου, που σχετίζονται με την εκτίμηση απλώς των αποδείξεων, δεν συνιστούν παραδοχές διαμορφωτικές του αποδεικτικού πορίσματος του και, επομένως, δεν συνιστούν αιτιολογία της απόφασης, ικανή να ελεγχθεί αναιρετικά με τον παραπάνω λόγο για ανεπάρκεια ή αντιφατικότητα, ούτε ιδρύεται ο λόγος αυτός αναίρεσης από το άρθρ. 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, αν το δικαστήριο της ουσίας δεν ανέλυσε ιδιαίτερως ή διεξοδικά τα επιχειρήματα των διαδίκων, που δεν συνιστούν αυτοτελείς ισχυρισμούς τους (ΑΠ 174/2015, ΑΠ 198/2015). Εξάλλου, τα διδάγματα της κοινής πείρας, δηλαδή οι αρχές για την εξέλιξη των πραγμάτων, που συνάγονται από την παρατήρηση του καθημερινού βίου, την επιστημονική έρευνα και την εν γένει επαγγελματική ενασχόληση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε για να εξακριβωθεί η βασιμότητα πραγματικών περιστατικών, που αποτέλεσαν το αντικείμενο της απόδειξης (άρθρ. 336 παρ. 4 ΚΠολΔ), είτε για να γίνει, μετά την εξακρίβωση της βασιμότητας αυτών, υπαγωγή τους σε νομικούς κανόνες κατ' άρθρ. 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ (Ολ.ΑΠ 8/2005). Κατά δε το άρθρο 559 αριθ. 1 περ. β' του ΚΠολΔ, η παράβαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας δημιουργεί λόγο αναίρεσης αν το δικαστήριο της ουσίας παρέβη δίδαγμα της κοινής πείρας, που αφορά την ερμηνεία κανόνα ουσιαστικού δικαίου ή την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών σ' αυτόν. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ιδρύεται λόγος αναίρεσης, που για να είναι ορισμένος θα πρέπει να αναφέρονται σ' αυτόν τα διδάγματα της κοινής πείρας που παραβιάστηκαν, όταν το δικαστήριο εσφαλμένα χρησιμοποιεί ή παρέλειψε να χρησιμοποιήσει διδάγματα

από την κοινή πείρα, έστω και αυτεπάγγελτα, για την ανεύρεση της αληθινής έννοιας κανόνα δικαίου ή για την υπαγωγή σε αυτόν των πραγματικών γεγονότων, όχι όμως όταν το Δικαστήριο παραβαίνει τα διδάγματα αυτά κατά την εκτίμηση των αποδείξεων (ΑΠ 120/2004), οπότε ο σχετικός λόγος αναίρεσης απορρίπτεται ως απαράδεκτος (ΑΠ 1488/2010).

Στην προκειμένη περίπτωση με τον 1ο λόγο της αίτησης αναίρεσης, κατά το Α' σκέλος αυτού, το αναιρεσεϊόν ΕΚ αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια εκ του άρθρου 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, με την αιτίαση ότι το Εφετείο παραβίασε ευθέως τις ουσιαστικού κανόνα δικαίου διατάξεις των άρθρων 297 έως 300, 330, 914 ΑΚ και των άρθρ. 5 παρ. 8, 24 παρ. 2 και 64 του Ν. 2696/1999 - ΚΟΚ, τις οποίες ερμήνευσε και εφάρμοσε πλημμελώς, διότι αρκέστηκε σε λιγότερα στοιχεία από όσα απαιτεί ο νόμος, ως προς τις συνθήκες τέλεσης του δυστυχήματος και την συμπεριφορά του θύματος - στενού συγγενούς των αναιρεσιβλήτων, που ασκούν ουσιώδη επίδραση στο κρίσιμο ζήτημα της υπαιτιότητας - συνυπαιτιότητας αυτού. Επίσης, με το Β' σκέλος του ίδιου αναιρετικού λόγου το αναιρεσεϊόν ΕΚ αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια εκ του άρθρου 559 αρ. 19 ΚΠολΔ, με την αιτίαση ότι το Εφετείο παραβίασε και εκ πλαγίου τις ανωτέρω ουσιαστικές διατάξεις και έτσι στέρησε την απόφασή του από νόμιμη βάση, διότι διέλαβε ασαφείς και ανεπαρκείς αιτιολογίες ως προς το ως άνω κρίσιμο ζήτημα για την έκβαση της δίκης, οι οποίες καθιστούν ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο ως προς την ορθότητα ή μη της εφαρμογής των ανωτέρω ουσιαστικών διατάξεων. Τέλος, με το Γ' σκέλος, του ίδιου 1ου αναιρετικού λόγου το αναιρεσεϊόν ΕΚ αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια της ευθείας και εκ πλαγίου παραβίασης των διδαγμάτων της κοινής πείρας ως προς την επιτάχυνση της ζημιογόνου μοτοσυκλέτας για την οποία, όπως ισχυρίζεται, απαιτείται απόσταση τουλάχιστον 200 μέτρων και ως προς τον περιορισμό της ορατότητας κατά τη νύκτα εξαιτίας του φυσικού σκότους. Περαιτέρω, από την επιτρεπτή επισκόπηση της προσβαλλόμενης απόφασης και των λοιπών διαδικαστικών εγγράφων της δίκης (άρθρ. 561 αρ. 2 ΚΠολΔ) προκύπτει ότι σε τροχαίο δυστύχημα που συνέβη στις 26-6-2010 στην ΠΕΟ Πατρών - Αιγίου, με κατεύθυνση προς Πάτρα, τραυματίστηκε θανάσιμα ο Π. - Ο. Π., στενός συγγενής των αναιρεσιβλήτων και ειδικότερα, γιος του 1ου και της 2ης τούτων και αδελφός του 3ου έως της 5ης των αναιρεσιβλήτων. Οι συγγενείς άσκησαν κατά του εναγομένου και ήδη αναιρεσεϊόντος ΕΚ, το οποίο υπεισήλθε κατ' άρθρ. 25 παρ. 4 του Ν. 489/1976 στην ουσιαστική και δικονομική σχέση της ασφαλιστικής εταιρείας της ζημιογόνου μοτοσυκλέτας, που ήταν ανασφάλιστη, την από 20-2-2011 (αρ. κατ. .../2011) αγωγή, με την οποία αξίωναν αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η υπ' αρ. 685/2013 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που δέχθηκε κατ' ουσίαν εν μέρει την αγωγή. Κατά της απόφασης του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου οι ενάγοντες - συγγενείς άσκησαν την από 25-6-2013 (αρ. κατ. .../2013) έφεση και το εναγόμενο ΕΚ την αντίθετη από 20-6-2013 (αρ. κατ. .../2013) έφεσή του, οι οποίες συνεκδικάστηκαν και εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία δέχθηκε τυπικά και κατ' ουσίαν τις εφέσεις, εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση, δίκασε την αγωγή, την οποία δέχθηκε εν μέρει ως ουσιαστικά βάσιμη, περιορίζοντας τα επιδικασθέντα πρωτοδίκως ποσά. Εξάλλου, το Εφετείο σύμφωνα με τις παραδοχές του, ως προς το ενδιαφέρον την αναιρετική δίκη ζήτημα της υπαιτιότητας - συνυπαιτιότητας του θύματος,

που ερευνάται με τον 1ο αναιρετικό λόγο, δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη περί των αποδειχθέντων πραγμάτων κρίση του, τα ακόλουθα: "Στις 26-6-2010 και περί ώρα 01:30, ήτοι υπό συνθήκες νύκτας, ο Π. - Ο. Π. οδηγώντας την υπ' αριθμόν κυκλοφορίας ... δίκυκλη μοτοσυκλέτα, ιδιοκτησίας του μη διαδίκου Α. Π., εκινείτο επί της Παλαιάς Εθνικής Οδού Κορίνθου-Πατρών με κατεύθυνση από Αίγιο προς Πάτρα κινούμενος με κανονική κατά τις περιστάσεις πορεία και ταχύτητα, καθώς είχε προηγουμένως διακόψει προσωρινά την πορεία του στο δεξιό μέρος του οδοστρώματος, λίγο μετά την αρχή της ευθείας της οδού, προκειμένου να συνεννοηθεί με τους παρακάτω φίλους του, οι οποίοι οδηγούσαν και αυτοί μοτοσυκλέτες, για το μέρος που θα συναντιόντουσαν αργότερα και επανεκκίνησε συνεχίζοντας την πορεία του κινούμενος προς το αριστερό μέρος του ρεύματος πορείας του, πλησίον του ορίου του με την υφιστάμενη επί του οδοστρώματος συνεχή κίτρινη γραμμή που χωρίζει τα δύο ρεύματα αντίθετης κατεύθυνσης της Εθνικής Οδού. Όπισθεν αυτού και δεξιά του, επί του ίδιου ρεύματος και επί της αυτής οδού, ακολουθούσαν σε μικρή απόσταση, περί τα 30 μέτρα, άλλες δύο μοτοσυκλέτες φίλων του, η πρώτη με οδηγό τον Α. Π. ο οποίος οδηγούσε την δική του μοτοσυκλέτα κινούμενος στο δεξιό μέρος του οδοστρώματος και δίπλα σε αυτόν, αριστερότερα, εκινείτο ο Θ. Τ.. Ομορρόπως προς τις πιο πάνω μοτοσυκλέτες και λίγο πιο πίσω από αυτές, σε απόσταση περί τα 20 μέτρα, ακολουθούσαν άλλες τρεις μοτοσυκλέτες η πρώτη με οδηγό τον Ν. Χ., η δεύτερη με οδηγό τον Α. Φ. και η τρίτη με οδηγό τον Μ. Κ., προσέγγιζαν δε όλοι τους στο σημείο της Εθνικής Οδού όπου αριστερά κατά την πορεία τους υπάρχουν οι εγκαταστάσεις της επιχειρήσεως με την επωνυμία "...". Η ταχύτητα όλων των προαναφερομένων οδηγών δεν ήταν αυξημένη, λόγω της προηγούμενης διακοπής της πορείας τους, ενώ η ταχύτητα του Π. - Ο. Π. ήταν ελαφρώς μεγαλύτερη, περί τα 30 χιλιόμετρα την ώρα, αφού αυτός ήδη προπορευόταν. Η Παλαιά Εθνική Οδός Κορίνθου-Πατρών στο σημείο εκείνο είναι διπλής κατευθύνσεως, διαχωρίζεται κατά μήκος του άξονά της σε δύο ρεύματα αντίθετης κατεύθυνσης με συνεχή κίτρινη γραμμή χωρίς να υπάρχουν έργα στο σημείο ή πλησίον αυτού, έχει συνολικό πλάτος οδοστρώματος 7,20 μέτρα και μία λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση και πέραν του οδοστρώματος στο ρεύμα πορείας προς Πάτρα χωμάτινο έρεισμα πλάτους 3 μέτρων, είναι ευθεία σε ικανή απόσταση πάνω από 500 μέτρα, ενώ το όριο της μεγίστης επιτρεπομένης ταχύτητας των επ' αυτής κινουμένων οχημάτων καθορίζεται σε 90 χιλιόμετρα την ώρα. Επικρατούσε νύχτα χωρίς τεχνητό φωτισμό, η ορατότητα των οδηγών των οχημάτων δεν περιοριζόταν από φυσικά ή τεχνητά εμπόδια, η κατάσταση του οδοστρώματος ήταν ξηρά (καλοκαιρία) και η κίνηση των οχημάτων ήταν μικρή. Όταν οι παραπάνω μοτοσυκλέτες, έτσι κινούμενες, έφτασαν στην 100,200 χιλιομετρική θέση της Εθνικής Οδού και ενώ ο Π. - Ο. Π. ενημέρωσε εν?κινήσει τους Α. Π. και Θ. Τ. ότι δεν θα τους ακολουθούσε διότι εργαζόταν το πρωί και οδηγούσε στο αριστερό μέρος του ρεύματος πορείας του, πλησίον του ορίου του με την κίτρινη διαχωριστική γραμμή, έχοντας μειώσει έτι περισσότερο την πιο πάνω ταχύτητα σε 12 χιλιόμετρα την ώρα, λόγω του ότι είχε την πρόθεση με στροφή αριστερά να διασχίσει διαγωνίως το αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας και να σταθμεύσει στον προαύλιο χώρο της επιχειρήσεως "... προδήλως για να αλλάξει την μοτοσυκλέτα του με τον Α. Π. και να παραλάβει την δική του, τότε, ο Μ. Κ., ο οποίος είχε και αυτός προηγουμένως διακόψει προσωρινά την πορεία του στο δεξιό μέρος του οδοστρώματος, επανεκκίνησε την μοτοσυκλέτα του με

τέρμα το γκάζι και κινούμενος με συνεχώς επιταχυνόμενο ρυθμό, ανέπτυξε υπερβολική ταχύτητα, περί τα 180 χιλιόμετρα την ώρα, και αφού προσπάρησε από αριστερά τις μοτοσυκλέτες των Α. Π. και Θ. Τ. και έφτασε να κινείται πλησίον της κίτρινης γραμμής, πίσω από την μοτοσυκλέτα που οδηγούσε ο Π.-Ο. Π., βλέποντας την τελευταία στιγμή την μοτοσυκλέτα να κινείται μπροστά του και τον οδηγό της να μειώνει την ταχύτητά του, την οποία προσέγγιζε λόγω της υπερβολικής ταχύτητας που ο ίδιος είχε αναπτύξει, στην προσπάθειά του να την αποφύγει, καθ' ον χρόνο ο Π.-Ο. Π. δεν είχε ακόμη προλάβει να ενεργήσει την στροφή προς τα αριστερά, φρέναρε και συγχρόνως επιχείρησε ελιγμό προς τα δεξιά, πλην όμως, κατά την προσπάθεια του σχετικού ελιγμού απώλεσε τον έλεγχο της μοτοσυκλέτας του και προσέκρουσε με ιδιαίτερη σφοδρότητα με ολόκληρο το εμπρόσθιο τμήμα της στο κεντρικό οπίσθιο τμήμα της προπορευόμενης μοτοσυκλέτας που οδηγούσε ο Π. -Ο. Π., χωρίς να κατορθώσει, λόγω της υπερβολικής ταχύτητας και της μηδενικής αποστάσεως που μεσολαβούσε, να ενεργήσει εγκαίρως επιτυχή αποφευκτικό ελιγμό ή να ακινητοποιήσει με ασφάλεια την μοτοσυκλέτα του. Ήταν τόση η σφοδρότητα της συγκρούσεως, η οποία αποδεικνύει και την υπερβολική ταχύτητα, τουλάχιστον

180 χιλιόμετρα την ώρα, που είχε αναπτύξει κατά τη στιγμή της συγκρούσεως ο Μ. Κ., ώστε η μοτοσυκλέτα του αμέσως μετά τη σύγκρουση εξετράπη της πορείας της διαγώνια, προς τα δεξιά κατά την πορεία του, και συρόμενη επί του οδοστρώματος μαζί με τον αναβάτη της ακινητοποιήθηκε σε απόσταση 94,80 μέτρων από το αρχικό σημείο της συγκρούσεως, κοντά στο χωμάτινο έρεισμα, αφήνοντας ίχνη ξέσεων και χαραγών στο ρεύμα πορείας προς Πάτρα, όπου λίγο πιο μπροστά από αυτήν κατέληξε νεκρός και ο οδηγός της σχηματίζοντας λίμνη αίματος, ενώ η μοτοσυκλέτα που οδηγούσε ο Π.-Ο. Π., λόγω της ιδιαίτερης σφοδρότητας της σύγκρουσης και της ορμής που δέχθηκε, εκσφενδονίσθηκε προς τα εμπρός και αριστερά σε απόσταση 48,90 μέτρων, εισήλθε διαγωνίως στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας και καρφώθηκε μαζί με τον αναβάτη της σε παρακείμενο μαντρότοιχο της επιχειρήσεως "...", όπου και ακινητοποιήθηκε ολοσχερώς κατεστραμμένη. Εξ αιτίας του τροχαίου αυτού ατυχήματος ο Π. - Ο. Π. τραυματίσθηκε βαρύτατα, καθώς μεταξύ άλλων υπέστη ειδικότερα, όπως προκύπτει από την υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου08.2010 ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας - νεκροτομής της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Πατρών, συντριπτικά κατάγματα των οστών της πυέλου και των κάτω άκρων, οι πνεύμονες ήταν έξαιμοι, υπήρχε ποσότητα ελεύθερου αίματος εντός του κύτους της κοιλίας, ρήξη σπληνός, ρήξη αριστερού νεφρού και ρήξη ουροδόχου κύστεως ήτοι, βαριές κακώσεις κοιλίας, πυέλου και κάτω άκρων, εκ των οποίων ως μόνης ενεργού αιτίας επήλθε ο θάνατος. Τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά, που συνιστούν τις συνθήκες του ατυχήματος, προκύπτουν πλήρως από το σύνολο του συγκεντρωθέντος αποδεικτικού υλικού και κυρίως από τη συνταχθείσα, στα πλαίσια της διεξαχθείσας για το ατύχημα προανακρίσεως, από 26.06.2010, έκθεση αυτοψίας του Τμήματος Τροχαίας Αιγίου, στην οποία αναφέρονται λεπτομερώς οι επικρατούσες στο σημείο οδικές και κυκλοφοριακές συνθήκες, τα σημεία συγκρούσεως και οι εκτεταμένες βλάβες των δύο οχημάτων, αλλά και το συνοδεύοντα αυτήν, με την ίδια χρονολογία, πρόχειρο σχεδιάγραμμα, στο οποίο απεικονίζεται ο τόπος όπου έλαβε χώρα το ατύχημα, οι πιθανές πορείες των δύο μοτοσυκλετών και η τελική τους θέση στο οδόστρωμα, το σημείο πρόσκρουσης της μοτοσυκλέτας που οδηγούσε ο Π. -Ο.

Π. στον μαντρότοιχο στο αντίθετο κατά την πορεία του ρεύμα κυκλοφορίας, καθώς και τα λοιπά ευρήματα, ήτοι λάδια και θραύσματα υάλων και πλαστικών διάσπαρτα εκατέρωθεν της κίτρινης γραμμής στο αντίθετο ρεύμα πορείας προς Αίγιο, ίχνη ξέσεων και χαραγών στο ρεύμα πορείας προς Πάτρα προερχόμενα από τη μοτοσυκλέτα του Μ. Κ., καθώς και αίματα στο ίδιο ρεύμα πορείας. Το σημείο της συγκρούσεως εκτιμάται, πέραν κάθε αμφιβολίας, πλησίον της κίτρινης διαχωριστικής γραμμής, στο ρεύμα πορείας προς Πάτρα, πριν ο Π. - Ο. Π. ενεργήσει τον επιθυμητό ελιγμό προς τα αριστερά, ενώ η έκκεντρη πρόσπτωση της μοτοσυκλέτας του Μ. Κ. επί της μοτοσυκλέτας που οδηγούσε ο Π.-Ο. Π. επιβεβαιώνεται από τα σημεία συγκρούσεως των δύο οχημάτων, τα οποία φέρουν, όπως αποδεικνύεται από την έκθεση αυτοψίας, τις από Σεπτεμβρίου 2010 δύο (2) τεχνικές εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης των Π. Π. και Γ. Κ. αντίστοιχα, οι οποίοι διορίστηκαν πραγματογνώμονες από το Τμήμα Τροχαίας Πατρών για την καλή ή όχι λειτουργία των δύο μοτοσυκλετών προ του ατυχήματος και τις προσκομισθείσες φωτογραφίες των δύο οχημάτων, η μεν μοτοσυκλέτα του Μ. Κ. σοβαρές ζημιές σε ολόκληρο το εμπρόσθιο μέρος της, όπου όλα τα συστήματα ήταν πλήρως διαλυμένα με έντονες τοπικές παραμορφώσεις και συγκεκριμένα το εμπρόσθιο μέρος είχε διαλυθεί, το σύστημα ανάρτησης του εμπρόσθιου τροχού είχε πλήρως καταστραφεί και το δίδυμο πηρούνι είχε κοπεί και στα δύο μέρη, είχε σπάσει το πλαίσιο του τιμονιού και η δεξιά χειρολαβή, ενώ στον εμπρόσθιο τροχό υπήρχε έντονη παραμόρφωση του ελαστικού και σημαντική παραμόρφωση της ζάντας, η δε μοτοσυκλέτα που οδηγούσε ο Π. - Ο. Π. φέρει σοβαρές ζημιές σε ολόκληρο το οπίσθιο μέρος της, όπου όλα τα συστήματα ήταν πλήρως διαλυμένα με έντονες τοπικές παραμορφώσεις, ο οπίσθιος τροχός με τον κινητήρα και τους μηχανισμούς μετάδοσης κίνησης ήταν πλήρως διαλυμένος και κατεστραμμένος, το κάθισμα (σέλα) είχε αποξηλωθεί και το μεταλλικό πλαίσιο στήριξης της είχε παραμορφωθεί και "ανασηκωθεί" και συγκεκριμένα όλο το οπίσθιο μέρος της μοτοσυκλέτας είχε διαλυθεί. Τα παραπάνω στοιχεία όχι μόνο δεν αναιρούνται από κάποιο άλλο πρόσφορο και αντικειμενικό αποδεικτικό στοιχείο, αλλά αντιθέτως, επιρρωνύονται από τις προανακριτικές καταθέσεις όλων των αυτοπτών μαρτύρων και προαναφερομένων οδηγών, οι μαρτυρίες των οποίων συμπορεύονται απόλυτα με τα αντικειμενικά ευρήματα της εκθέσεως αυτοψίας, οι οποίοι καταθέτουν με σαφήνεια και πληρότητα, μεταξύ άλλων, ότι λίγο μετά την γέφυρα του ..., στην αρχή της ευθείας της Εθνικής Οδού, ο Π. -Ο. Π. πέρασε μπροστά από τις μοτοσυκλέτες των Α. Π., Θ. Τ., Ν. Χ. και Α. Φ. και ήδη προπορευόταν κινούμενος δίπλα στην κίτρινη γραμμή και ότι είδαν τον Μ. Κ. να σταματά δεξιά, εκτός οδού, και αιφνιδίως να ξεκινά, με την μοτοσυκλέτα του, να βάζει 1η, 2η ταχύτητα και να τρέχει, άκουσαν τη βοή της μοτοσυκλέτας του και μετά είδαν το λαμπάκι από το ΣΤΟΠ και σπίθες και σπινθήρες στο οδόστρωμα και το ένα μηχανάκι να φεύγει αριστερά και το άλλο δεξιά. Υπό τα πιο πάνω πραγματικά περιστατικά, αποκλειστικώς υπαίτιος της ένδικης συγκρούσεως και συνακόλουθα του θανάσιμου τραυματισμού του συγγενούς των εναγόντων είναι ο οδηγός Μ. Κ., ο οποίος δεν προείδε το ατύχημα διότι δεν κατέβαλε την απαιτούμενη επιμέλεια και προσοχή την οποία, κατ' αντικειμενική κρίση, μπορούσε, αναλόγως των αντικειμενικών περιστάσεων και ικανοτήτων του, και όφειλε, κατά τους νομικούς κανόνες, τις επικρατούσες οδικές και κυκλοφοριακές συνθήκες και την κοινή πείρα να καταβάλει, όπως θα έπραττε υπό τις ίδιες συνθήκες και περιστάσεις κάθε μέσης συνέσεως οδηγός και την

οποία αν επεδείκνυε θα μπορούσε να προβλέψει και να αποφύγει το ατύχημα (άρθρο 330 του Α.Κ.). Συγκεκριμένα διότι, αν και είχε αντιληφθεί, άλλως όφειλε, αν κατέβαλε την απαιτούμενη επιμέλεια και προσοχή, και μπορούσε, ενόψει της ευθύτητας της οδού και των φώτων διασταυρώσεως της μοτοσυκλέτας του, που του έδιναν ορατότητα σε απόσταση τουλάχιστον 80-100 μέτρων, να είχε αντιληφθεί εγκαίρως την κίνηση μπροστά του της μοτοσυκλέτας που οδηγούσε ο Π.-Ο. Π. στο αριστερό μέρος του οδοστρώματος, πλησίον της κίτρινης διαχωριστικής γραμμής και ήταν υποχρεωμένος να τηρεί αρκετή απόσταση ασφαλείας από αυτήν, έχοντας διαρκώς τεταμένη την προσοχή του και ασκώντας τον πλήρη έλεγχο επί της μοτοσυκλέτας του, ώστε να μπορεί ανά πάσα στιγμή να εκτελεί τους απαιτούμενους χειρισμούς, δεν συμμορφώθηκε με τις υποχρεώσεις του αυτές, αλλά κινούμενος εντελώς αμελώς, απρόσεκτα και απερίσκεπτα επί της Εθνικής Οδού, δεν τηρούσε, όπως όφειλε και μπορούσε, όντας κινούμενος όπισθεν άλλου οχήματος, την επιβαλλόμενη απόσταση ασφαλείας από αυτό, η οποία θα του εξασφάλιζε την δυνατότητα έγκαιρης στάσης προς αποφυγή της συγκρούσεως με άμεση και συνεχή τροχοπέδηση ή επιτυχή αποφευκτικό ελιγμό και οδηγούσε με ανεπτυγμένη για τις περιστάσεις ταχύτητα, περί τα 180 χιλιόμετρα την ώρα, χωρίς να υπολογίζεται σε αυτήν και η ταχύτητα που απορροφήθηκε από τη σύγκρουση των δύο οχημάτων, η οποία όχι μόνο υπερέβαινε στο διπλάσιο το επιτρεπόμενο στο σημείο ανώτατο όριο, αλλά ήταν άκρως υπερβολική από εκείνη, που επέβαλαν οι πιο πάνω περιστάσεις (νύχτα, προσέγγιση σε προπορευόμενο όχημα και κίνηση μοτοσυκλετών δεξιά και αριστερά του) και συνάγεται από τη σφοδρότητα της σύγκρουσης, την πλήρη ανατροπή της μοτοσυκλέτας του, το σύρσιμό της στο οδόστρωμα επί 94,80 μέτρα, αλλά και την ολοσχερή καταστροφή των δύο μοτοσυκλετών, την εκτίναξη των οδηγών τους και τον θανάσιμο τραυματισμό τους, την οποία δεν ρύθμισε εγκαίρως λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες, ώστε να ασκεί επ' αυτής τον επιβαλλόμενο έλεγχο και να είναι σε θέση να διακόψει την πορεία του πριν από κάθε εμπόδιο που μπορούσε να προβλεφθεί και βρισκόταν στο ορατό γι' αυτόν μπροστινό σημείο της οδού, ούτε μείωσε αυτήν, λαμβάνοντας υπόψη την μικρότερη ταχύτητα της προπορευόμενης μοτοσυκλέτας καθ' ον χρόνο ο οδηγός της είχε μειώσει την δική του στο ελάχιστο πριν ενεργήσει στροφή αριστερά. Αποτέλεσμα της αμελούς αυτής συμπεριφοράς του ήταν, ενώ είχε φτάσει και εκινείτο στο αριστερό τμήμα του οδοστρώματος του ρεύματος πορείας του, πλησίον της κίτρινης διαχωριστικής γραμμής, να προσκρούσει με ιδιαίτερη σφοδρότητα με το εμπρόσθιο μέρος της μοτοσυκλέτας του στο κεντρικό οπίσθιο μέρος της μοτοσυκλέτας που οδηγούσε ο Π.-Ο. Π., επιδεικνύοντας έτσι συμπεριφορά η οποία όντας ικανή να προκαλέσει τροχαίο ατύχημα το προκάλεσε στη συγκεκριμένη περίπτωση και έτσι συνδέεται αιτιωδώς προς την αμέλεια αυτή του πιο πάνω οδηγού (άρθρα 12 παρ. 1, 19 παρ. 1, 2, 7 και 20 παρ. 1 του ν. 269.6/1999 "Περί Κυρώσεως του Κ.Ο.Κ."). Η πιο πάνω αμελής συμπεριφορά του Μ. Κ. οφείλεται και στο ότι αυτός κατά το χρόνο του ατυχήματος οδηγούσε χωρίς να κατέχει άδεια ικανότητας οδηγήσεως δίκυκλης μοτοσυκλέτας και μάλιστα 1.000 κυβικών εκατοστών όπως ήταν η ζημιογόνα, γεγονός το οποίο, σε συνδυασμό με τη συνολική οδηγητική συμπεριφορά του και την αμέλεια που επέδρασε κατά το βράδυ του ατυχήματος, παρέχει ασφαλέστατη απόδειξη ότι επέδρασε ουσιωδώς στην ικανότητά του προς ασφαλή οδήγηση και έγκαιρη αντίληψη του κινδύνου, αφού δεν

αντελήφθη την απόσταση και την ταχύτητα της προπορευόμενης μοτοσυκλέτας και άρα ούτε τον κίνδυνο που εγκυμονούσε η ανάπτυξη εκ μέρους του της πιο πάνω υπερβολικής ταχύτητας, ούτε κατόρθωσε να αποφύγει την σφοδρότατη πτώση της μοτοσυκλέτας του επί της προπορευόμενης αν και ολόκληρο το οδόστρωμα μπροστά και δεξιά του, πλάτους 7,20 μέτρων, ήταν εντελώς ελεύθερο, όπως ελεύθερο ήταν και το χωμάτινο έρεισμα πλάτους 3 μέτρων δεξιότερα του οδοστρώματος. Αντιθέτως, εξ όσων αναφέρθηκαν, ουδεμία αμελή ενέργεια ή παράλειψη βαρύνει τον οδηγό της έτερης μοτοσυκλέτας Π. - Ο. Π. στην επέλευση της συγκρούσεως, αφού αυτός, όπως επιβεβαιώνεται από τα προαναφερθέντα αποδεικτικά στοιχεία, τόσο πριν από τη σύγκρουση όσο και κατ' αυτήν εκινείτο με σύνεση και διαρκώς τεταμένη την προσοχή του στην οδήγηση, με κανονική πορεία στο αριστερό μέρος του οδοστρώματος πλησίον του ορίου του με την διπλή διαχωριστική γραμμή, έχοντας ενεργοποιήσει τον αριστερό δείκτη αλλαγής κατευθύνσεως γνωστοποιώντας την πρόθεσή του να στρίψει αριστερά και έχοντας μειώσει την ταχύτητά του στα 12 χιλιόμετρα την ώρα, όπως προκύπτει από την ένδειξη του ταχυμέτρου της μοτοσυκλέτας που οδηγούσε, όπως θα έπραττε κάθε μέσης συνέσεως οδηγός μοτοσυκλέτας και δεν ήταν δυνατόν, τοπικά και χρονικά, να ενεργήσει, προπορευόμενος μάλιστα της μοτοσυκλέτας του Μ. Κ., οποιοδήποτε ελιγμό προς αποφυγήν της συγκρούσεως ούτε να προβλέψει και να αναμείνει, υπό τις συνθήκες αυτές, ότι ο τελευταίος δεν θα ανέκοπτε την ταχύτητά του αφήνοντας την μοτοσυκλέτα που οδηγούσε να στρίψει ακώλυτα προς τα αριστερά. Οι αντίθετοι προς την προαναφερθείσα κρίση του Δικαστηρίου τούτου ισχυρισμοί του εναγομένου, κατά τους οποίους ο οδηγός Π. - Ο. Π. στην προσπάθειά του να στρίψει αριστερά επεχείρησε απροειδοποίητα αλλαγή κατεύθυνσης από το δεξιό μέρος της οδού όπου εκινείτο προς τα αριστερά με αποτέλεσμα να παρεμβληθεί στην πορεία της μοτοσυκλέτας του Μ. Κ. που επιχειρούσε να τον προσπεράσει, αποφράσσοντας έτσι την πορεία της και έτσι ο τελευταίος οδηγός προσέκρουσε με το εμπρόσθιο μέρος της στον οπίσθιο τροχό της μοτοσυκλέτας που οδηγούσε ο πρώτος, δεν αποδείχθηκαν βάσιμοι κατ' ουσίαν, δοθέντος ότι δεν επιβεβαιώνονται από κάποιο πρόσφορο και αντικειμενικό αποδεικτικό στοιχείο και δεν επαληθεύονται από τα στοιχεία που προσκομίσθηκαν και τις καταθέσεις των αυτοπτών μαρτύρων, ενώ ούτε το εναγόμενο προσκόμισε οποιοδήποτε στοιχείο προς απόδειξη του εν λόγω ισχυρισμού του. Αντιθέτως, αντικρούονται πλήρως από τα προαναφερθέντα αποδεικτικά στοιχεία και δη από τις προανακριτικές καταθέσεις των αυτοπτών μαρτύρων και τις εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης, ιδίως όμως από τα σημεία συγκρούσεως των δύο οχημάτων, αφού σε διαφορετική περίπτωση η μοτοσυκλέτα που οδηγούσε ο Π.-Ο. Π. θα είχε υποστεί ζημίες στην πλάγια αριστερή πλευρά της και όχι σε ολόκληρο το οπίσθιο μέρος της, ενώ και η μοτοσυκλέτα του Μ. Κ. θα είχε προσκρούσει επ' αυτής με το εμπρόσθιο αριστερό και όχι με ολόκληρο το εμπρόσθιο -μετωπικό της- μέρος. Ενόψει τούτων, η νόμιμη, εκ της διατάξεως του άρθρου 300 του ΑΚ, ένσταση περί συνυπαιτιότητας του οδηγού Π.-Ο. Π. και δη κατά ποσοστό 95% στην επέλευση της συγκρούσεως, η οποία παραδεκτώς προβλήθηκε από το εναγόμενο με προφορική δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου του στο ακροατήριο του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου και καταχώρησή της στα πρακτικά του Δικαστηρίου εκείνου και επαναφέρεται νόμιμα ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου με αντίστοιχο λόγο εφέσεως, πρέπει να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμη...". Από τις παραδοχές αυτές της προσβαλλόμενης

απόφασης στο αποδεικτικό της πόρισμα προκύπτει, ότι έχει νόμιμη βάση με σαφείς αιτιολογίες που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο για την ορθή ή μη εφαρμογή των ουσιαστικών κανόνων δικαίου των άρθρων 297 έως 300, 330, 914 ΑΚ και των άρθρ. 5 παρ. 8, 24 παρ. 2 και 64 του ΚΟΚ, τους οποίους ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε και δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου (ΑΠ 13/2015). Συγκεκριμένα, το Εφετείο έλαβε υπόψη του όλους τους προσδιοριστικούς παράγοντες του τροχαίου δυστυχήματος (συνθήκες κυκλοφορίας, κατάσταση της οδού, καιρικές συνθήκες, συμπεριφορά των εμπλεκέντων οδηγών), οι οποίοι ήσαν επαρκείς για το σχηματισμό της δικανικής του κρίσης, χωρίς να απαιτούνται επί πλέον αιτιολογίες και κατέληξε σε σαφές πόρισμα αναφορικά με τις συνθήκες του δυστυχήματος, την υπαιτιότητα του υπόχρεου και ανασφάλιστου οδηγού, για τον οποίο ευθύνεται το ήδη αναιρεσίον ΕΚ και την αιτιώδη σχέση αυτής με το δυστύχημα. Ειδικότερα, με πλήρη αιτιολογία διευκρινίζεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι το θύμα είχε ευθυγραμμιστεί μετά την προσωρινή διακοπή της πορείας του στα δεξιά του οδοστρώματος, ότι κατά τη στιγμή της σύγκρουσης εκινείτο πλησίον της διαχωριστικής γραμμής των δύο ρευμάτων κυκλοφορίας και δη στο ρεύμα πορείας προς Πάτρα, ότι δεν πρόφθασε να διασχίσει τη διαχωριστική γραμμή, αν και πράγματι η πρόθεσή του ήταν να κινηθεί διαγωνίως στο αντίθετο ρεύμα, για να σταθμεύσει στον προαύλιο χώρο του κέντρου διασκέδασης ..., ότι η ταχύτητα του θύματος αρχικά ανερχόταν στα 30 χλμ/ώρα και μειώθηκε στα 12 χλμ/ώρα, ενώ είχε συγχρόνως θέσει σε λειτουργία τον αριστερό δείκτη αλλαγής κατεύθυνσης (αριστερό φλας), προκειμένου να κινηθεί αριστερά, στο αντίθετο ρεύμα και ότι ο υπαίτιος οδηγός, που επίσης είχε σταθμεύσει στα δεξιά του οδοστρώματος μαζί με τους υπόλοιπους φίλους τους, εκκίνησε από θέση στάσης αναπτύσσοντας υπερβολική ταχύτητα, συνεχώς επιταχυνόμενη, ότι αφού προσπέρασε από αριστερά τους προπορευόμενους του δύο άλλους μοτοσυκλετιστές, συνέχισε την πορεία της μεγάλης κυβισμού μοτοσυκλέτας του, με υψηλές επιδόσεις επιτάχυνσης, με υπερβολική ταχύτητα, η οποία κατά τη στιγμή της σύγκρουσης είχε ανέλθει στα 180 χλμ/ώρα, χωρίς να τηρεί απόσταση ασφαλείας από τα προπορευόμενα οχήματα και αντιλήφθηκε ξαφνικά το θύμα, που στο μεταξύ μείωνε σταδιακά την ταχύτητά του και έτσι δεν κατόρθωσε να τον αποφύγει, πράγμα, που θα είχε συμβεί, εάν οδηγούσε με κανονική ταχύτητα για τις συνθήκες κυκλοφορίας της οδού, τηρώντας την απόσταση ασφαλείας, ενόψει του ότι η οδός στο σημείο εκείνο ήταν ευθεία στα 500 μέτρα και τα φώτα της μοτοσυκλέτας του φώτιζαν 80-100 μέτρα στο εμπρόσθιο μέρος της οδού και συγχρόνως, είχε περιθώρια να κινηθεί στο ελεύθερο στα δεξιά τμήμα της οδού και πέραν αυτού στο χωμάτινο έρεισμα. Εξάλλου, η προσβαλλόμενη απόφαση αιτιολογεί με πληρότητα, ότι το θύμα δεν μπορούσε να αντιδράσει, διότι προπορευόταν και έτσι δεν αντιλήφθηκε την κίνηση του υπαίτιου οδηγού, που εκινείτο πίσω από το θύμα. Και είναι μιν αληθές ότι το θύμα παραβίασε τη διάταξη του άρθρ. 24 παρ. 2 ΚΟΚ (επιβράδυνση ταχύτητας), πλην όμως η παραβίαση αυτή δεν αρκεί για να θεμελιώσει πταίσμα αυτού για την σύγκρουση, η οποία προκλήθηκε από την υπερβολική ταχύτητα του υπαίτιου οδηγού και τη μη τήρηση της απόστασης ασφαλείας, καθόσον, αν ο υπαίτιος οδηγός (για τον οποίο ευθύνεται το αναιρεσίον ΕΚ) εκινείτο με κανονική ταχύτητα και τηρούσε την απόσταση ασφαλείας, θα μπορούσε να αντιληφθεί εγκαίρως, ότι το θύμα μείωνε ταχύτητα και συγχρόνως είχε θέσει σε λειτουργία το αριστερό φλας και συνεπώς, είτε θα

πρόφθαινε να ακινητοποιηθεί έγκαιρα, είτε θα εκινείτο προς τα δεξιά, στο ελεύθερο τμήμα της οδού, που είχε πλάτος 7,20 μέτρα και πέραν του οδοστρώματος στο χωμάτινο έρεισμα 3 μέτρων.

Συνεπώς, η ανωτέρω παραβίαση της επιβράδυνσης από το θύμα δεν συνδέεται αιτιωδώς με το ατύχημα, όπως ορθά δέχτηκε το Εφετείο (ΑΠ 1741/2006, ΑΠ 1464/2003, ΑΠ 867/2001). Σημειώνεται επίσης, ότι οι αιτιάσεις του αναιρεσειόντος ΕΚ για ανεπαρκείς και αντιφατικές αιτιολογίες της προσβαλλόμενης απόφασης ως προς την απόσταση, που ενεργοποιήθηκε το αριστερό φλας της μοτοσυκλέτας του θύματος και για την απόσταση που φωτίζουν τα φώτα της μοτοσυκλέτας του υπαίτιου οδηγού είναι απαράδεκτες, διότι ανάγονται στην ανάλυση, στάθμιση και εκτίμηση των αποδείξεων, το εκ των οποίων πόρισμα δεν ελέγχεται αναιρετικά (ΑΠ 198/2015, 1488/2010), ενώ η επικαλούμενη παραβίαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας ως προς την επιτάχυνση της ζημιογόνου μοτοσυκλέτας και του περιορισμού της ορατότητας δεν αφορούν την ερμηνεία κανόνων δικαίου ή την υπαγωγή σ' αυτούς αποδειχθέντων πραγματικών περιστατικών, αλλά αφορούν την εκτίμηση των αποδείξεων για την εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών, που εκφεύγουν του αναιρετικού ελέγχου (άρθρ. 561 αρ. 1 ΚΠολΔ). Σε κάθε περίπτωση πρέπει να επισημανθεί, ότι το Εφετείο δέχεται ανέλεγκτα, ότι η απόσταση των δύο μοτοσυκλετών ανερχόταν στα 50 μέτρα και όχι στα 20 μέτρα, όπως διατείνεται το αναιρεσεϊόν και συνεπώς η ζημιογόνος μοτοσυκλέτα μπορούσε να αναπτύξει την ανωτέρω υπερβολική ταχύτητα, ενώ επίσης, ο ΚΟΚ επιβάλλει ως ελάχιστη απόσταση φωτισμού τα 40 μέτρα, χωρίς να απαγορεύει το επί πλέον. Κατόπιν αυτών ο 1ος αναιρετικός λόγος εκ του άρθρου 559 αρ. 1 και 19 ΚΠολΔ, ευθεία και εκ πλαγίου παραβίαση των ανωτέρω ουσιαστικών κανόνων δικαίου των άρθρων 297 έως 300, 330, 914 ΑΚ και των άρθρ. 5 παρ. 8, 24 παρ. 2 και 64 του ΚΟΚ, με ασαφείς και ανεπαρκείς αιτιολογίες και παραβίαση διδαγμάτων κοινής πείρας, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, στο σύνολό του, άλλως ως απαράδεκτος.

Με το τέταρτο άρθρο του Ν. 4092/2012, ο οποίος, σύμφωνα με το έβδομο άρθρο αυτού, ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 220 τ. Α/8.11.2012), εισήχθησαν περιορισμοί στο ύψος της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης που καταβάλλει το Επικουρικό Κεφάλαιο. Ειδικότερα, με το στοιχείο γ' του άνω άρθρου, αντικαταστάθηκε η παρ. 2 του άρθρου 19 του Π.Δ. 237/1986 και προβλέπεται πλέον, μεταξύ άλλων, α) ότι η αποζημίωση που καταβάλλει το Επικουρικό Κεφάλαιο για χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ για κάθε δικαιούχο. Με την ίδια δε αυτή διάταξη ορίστηκε περαιτέρω ότι η εν λόγω ρύθμιση "καταλαμβάνει και τις ήδη γεγεννημένες αξιώσεις κατά του Επικουρικού Κεφαλαίου, χωρίς πάντως να θίγει αξιώσεις που έχουν επιδικαστεί με οριστική δικαστική απόφαση" και ότι "οι τόκοι που στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου υποχρεούται να καταβάλει το Επικουρικό Κεφάλαιο υπολογίζονται σε κάθε περίπτωση με επιτόκιο έξι τοις εκατό (6%) ετησίως". Οι προεκτεθείσες διατάξεις του Ν. 4092/2012 είναι ανίσχυρες για τους ακόλουθους λόγους. Ο καθορισμός του ποσού των 6.000 ευρώ ως ανωτάτου ορίου για ψυχική οδύνη κάθε δικαιούχου προσκρούει ευθέως στην παρ. 4 του άρθρου 1 της δεύτερης Οδηγίας 84/5/ΕΟΚ, κατά την οποία "κάθε κράτος μέλος ιδρύει ή εγκρίνει οργανισμό, αποστολή του οποίου είναι να αποζημιώνει, τουλάχιστον εντός των

ορίων της υποχρέωσης ασφάλισης, τις υλικές ζημιές ή τις σωματικές βλάβες που προκαλούνται από οχήματα αγνώστων στοιχείων ή για τα οποία δεν έχει εκπληρωθεί η υποχρέωση ασφάλισης που προβλέπεται στην παρ. 1", διάταξη η οποία καλύπτει και την χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, κατά τα προεκτεθέντα. Επίσης, το επιβληθέν ανώτατο όριο των 6.000 ευρώ είναι αντίθετο και προς την αρχή της *stricto sensu* αναλογικότητας (άρθρο 25 § 1 εδάφ. δ' του Συντάγματος), διότι η παρέμβαση αυτή του νομοθέτη δεν είναι πρόσφορη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, ήτοι για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του Επικουρικού Κεφαλαίου, αλλά ούτε και αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού αυτού, αφού θα μπορούσε να επιτευχθεί το αποτέλεσμα αυτό με ηπιότερο τρόπο, είτε με το να προβλεφθεί μία έκτακτη επιδότησή του από τον κρατικό προϋπολογισμό, είτε με το να υποχρεωθεί αυτό να εξυγιάνει τα οικονομικά του μέσω της αύξησης των εσόδων του και του περιορισμού των λειτουργικών του δαπανών. Εξ ετέρου, η εφαρμογή της ανωτέρω ρύθμισης, η οποία περιορίζει με το ως άνω όριο την ευθύνη του Επικουρικού Κεφαλαίου και επί των ήδη γεγεννημένων αξιώσεων είναι ανίσχυρη, διότι είναι αντίθετη προς το προαναφερθέν άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, που κυρώθηκε (μαζί με τη σύμβαση) με το Ν.Δ. 53/1974 και έχει, σύμφωνα με το άρθρο 28 § 1 του Συντάγματος, αυξημένη έναντι των νόμων ισχύ. Με τη διάταξη αυτή κατοχυρώνεται ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, το οποίο μπορεί να τη στερηθεί μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας. Στην έννοια της περιουσίας περιλαμβάνονται όχι μόνο τα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα δικαιώματα "περιουσιακής φύσεως" και τα κεκτημένα "οικονομικά συμφέροντα". Καλύπτονται έτσι τα ενοχικά περιουσιακά δικαιώματα και ειδικότερα απαιτήσεις, είτε αναγνωρισμένες με δικαστική ή διαιτητική απόφαση, είτε απλώς γεγεννημένες κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία με βάση το ισχύον έως την προσφυγή στο δικαστήριο δίκαιο ότι μπορούν να ικανοποιηθούν δικαστικά (Ολ.ΑΠ 6/2007, Ολ.ΑΠ 40/1998). Έτσι, η ανωτέρω διάταξη του Ν. 4092/2012 με το να περιορίσει δραστικά το ύψος της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης, καταργεί ουσιαστικά την αστική αυτή απαίτηση των δικαιούχων, που γεννήθηκε με το θάνατο συγγενικού προσώπου σε τροχαίο ατύχημα. Κατά συνέπεια, είναι ασυμβίβαστη προς τη διάταξη του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, αφού τείνει σε αδικαιολόγητη αποστέρηση περιουσιακού στοιχείου των ως άνω προσώπων, χωρίς να συντρέχουν λόγοι δημόσιας ωφέλειας. Και τέτοιο λόγο δεν συνιστά το ταμειακό απλώς συμφέρον του Επικουρικού Κεφαλαίου. Περαιτέρω, η διάταξη με την οποία ορίζεται το ποσοστό τόκου υπερημερίας που καταβάλλεται από το Επικουρικό Κεφάλαιο σε 6% ετησίως, δηλαδή σε ποσοστό μικρότερο από εκείνο που υποχρεούνται να καταβάλουν οι οφειλέτες αυτού και το οποίο ισχύει για όλους τους διαδίκους, έρχεται σε αντίθεση 1) με τα άρθρα 4 παρ. 1 του Συντάγματος και το άρθρο 14 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, αφού με τις διατάξεις αυτές αναγνωρίζεται υπέρ του Επικουρικού Κεφαλαίου ευνοϊκή μεταχείριση, ενώ τίθεται σε δυσμενέστερη θέση έναντι αυτού ο άλλος διάδικος και 2) με την διάταξη του προαναφερθέντος άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, δεδομένου ότι με την ανωτέρω ευνοϊκή υπέρ αυτού ρύθμιση επέρχεται βλάβη της περιουσίας του δανειστή του Επικουρικού Κεφαλαίου (στην προκειμένη περίπτωση των αναιρεσιβλήτων), χωρίς να δικαιολογείται τούτο από λόγους δημοσίου συμφέροντος, ενόψει του ότι το

απλό ταμειακό συμφέρον του Επικουρικού Κεφαλαίου δεν ταυτίζεται με το δημόσιο ή το γενικό συμφέρον και δεν μπορεί να δικαιολογήσει την παραβίαση των δικαιωμάτων των παθόντων από τροχαία ατυχήματα να απαιτήσουν και να λάβουν τόκους για τις αξιώσεις τους σε ποσοστό ίδιο με εκείνο που καταβάλλουν οι ιδιώτες, ενώ δεν συνιστά τέτοιο λόγο δημοσίου συμφέροντος το γεγονός ότι το Επικουρικό Κεφάλαιο, που είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, τελεί απλώς υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του κράτους (ΑΠ 1025/2015). Τέλος, η ανωτέρω διάταξη έρχεται σε αντίθεση με την ήδη και συνταγματικώς κατοχυρωμένη (άρθρο 25 του Συντάγματος) αρχή της αναλογικότητας, κατά τα προεκτεθέντα. Η αρχή αυτή, η οποία υπαγορεύει την τήρηση της αναλογίας ανάμεσα στον επιδιωκόμενο σκοπό και τα μέσα που χρησιμοποιούνται προδήλως προσβάλλεται στην προκειμένη περίπτωση. Και τούτο, διότι και αν θεωρηθεί ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός είναι η προστασία του ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ, το καταβαλλόμενο ποσοστό 6% ως τόκος υπερημερίας, δηλαδή το 1/2 από εκείνο που υποχρεούται να καταβάλλει ο οφειλέτης ιδιώτης, δεν είναι αναλογικό (Ολ.ΑΠ 3, 4 και 5/2017, Ολ.ΑΠ 4/2012).

Περαιτέρω, ο αναιρετικός λόγος από τον αρ. 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ στοιχειοθετείται, όταν το δικαστήριο, παρά τον νόμο, κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από δικαίωμα ή απαράδεκτο, αναφέρεται δε μόνο σε δικονομικές πλημμέλειες, όπως είναι και η απαράδεκτη υποβολή νέων αιτήσεων ή νέων ισχυρισμών (Ολ.ΑΠ 2/2005), ενώ οι ουσιαστικές ακυρότητες ελέγχονται με τον αναιρετικό λόγο από τον αρ. 1 του ίδιου άρθρου (Ολ.ΑΠ 2/2001). Για τη θεμελίωση αυτού του λόγου αναιρέσης, πρέπει το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση να είχε υποχρέωση από τον νόμο να κηρύξει την ακυρότητα, το απαράδεκτο ή την έκπτωση, όταν δε το δικαστήριο της ουσίας έλαβε υπόψη ισχυρισμό που είχε προταθεί κατά τρόπο απαράδεκτο, θεμελιώνονται παράλληλα οι αναιρετικοί λόγοι από τους αρ. 8 και 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ. Εξάλλου, απαράδεκτος είναι και ο ισχυρισμός που προβλήθηκε για πρώτη φορά στο Εφετείο, χωρίς να συντρέχουν οι διαδικαστικές προϋποθέσεις των άρθρων 527 παρ. 1, 2 και 3, όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή του από τον Ν. 4335/2015 και 269 παρ. 2 εδ. α', β', γ' ΚΠολΔ, όπως ίσχυε κατά το χρόνο συζήτησης της έφεσης, πριν την κατάργησή του με το Ν. 4335/2015. Ο διάδικος που προβάλλει με καθυστέρηση αυτοτελή ισχυρισμό για πρώτη φορά στο Εφετείο πρέπει να επικαλείται τη συνδρομή των παραπάνω προϋποθέσεων, η δε απόφαση του δικαστηρίου, που δέχεται ως βάσιμο τον ισχυρισμό αυτόν, πρέπει να βεβαιώνει το παραδεκτό της καθυστερημένης προβολής του ισχυρισμού και να δέχεται ότι συντρέχει μία τουλάχιστον από τις προϋποθέσεις που δικαιολογούν την καθυστερημένη προβολή του. Κατά τη διάταξη του άρθρου 562 παρ. 2 ΚΠολΔ, που αφορά όλους τους λόγους αναιρέσης, είναι απαράδεκτος ο λόγος αναιρέσης που στηρίζεται σε αυτοτελή ισχυρισμό, ο οποίος δεν προτάθηκε νόμιμα στο δικαστήριο της ουσίας, εκτός αν πρόκειται α) για παράβαση που δεν μπορούσε να προβληθεί στο δικαστήριο της ουσίας, β) για σφάλμα που προκύπτει από την ίδια την προσβαλλόμενη απόφαση (όπως αυτή έχει και χωρίς να συνδυαστεί με άλλα στοιχεία) και γ) για ισχυρισμό που αφορά τη δημόσια τάξη. Η εν λόγω διάταξη αποτελεί εκδήλωση της θεμελιώδους αρχής, ότι ο Άρειος Πάγος ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης του δικαστηρίου της ουσίας με βάση την πραγματική και νομική κατάσταση, που όφειλε να λάβει υπόψη του ο

ουσιαστικός δικαστής, καθιερώνει δε ειδική προϋπόθεση του παραδεκτού των λόγων αναίρεσης, της οποίας η συνδρομή πρέπει να προκύπτει από το αναιρετήριο. Δηλαδή, πρέπει να αναφέρεται στο αναιρετήριο, ότι ο ισχυρισμός που στηρίζει τον λόγο αναίρεσης είχε προταθεί παραδεκτά και νόμιμα στο δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Γι' αυτόν τον λόγο πρέπει στο αναιρετήριο να παρατίθεται ο ισχυρισμός, όπως αυτός είχε προταθεί στο δικαστήριο της ουσίας και ακόμη να αναφέρεται ο τρόπος επαναφοράς του ισχυρισμού στο ανώτερο δικαστήριο, ώστε να μπορεί να κριθεί, με βάση το αναιρετήριο, αν αυτός ήταν παραδεκτός και νόμιμος. (ΑΠ 234/2014, ΑΠ 585/2011, ΑΠ 462/2008).

Με τον 2ο λόγο της αίτησης αναίρεσης και κατά το κύριο σκέλος αυτού εκ του άρθρου 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, το αναιρεσείον ΕΚ αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια της ευθείας παραβίασης της ουσιαστικού δικαίου διάταξης του αρ. 4 παρ. γ' του Ν. 4092/2012, την οποία το Εφετείο δεν εφάρμοσε, όπως όφειλε, αν και το ΕΚ είχε προτείνει ως οψιγενή ισχυρισμό την ένσταση περιορισμού της ευθύνης του για την καταβολή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης μέχρι του ποσού των 6.000 ευρώ ανά δικαιούχο συγγενή, τόσο με τις προτάσεις του ως εφεσίβλητο, αλλά και με τον 2ο λόγο της δίκης του έφεσης, καθόσον η ανωτέρω ουσιαστική διάταξη τέθηκε σε ισχύ στις 8-11-2012, δηλαδή μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο (16-5-2012) και συνεπώς, το Εφετείο μετά την εξαφάνιση της εκκαλουμένης πρωτόδικης απόφασης, όφειλε να την εφαρμόσει, εφόσον ίσχυε κατά το χρόνο δημοσίευσης της απόφασής του (άρθρ. 533-535 ΚΠολΔ). Επικουρικά, με τον 2ο ως άνω αναιρετικό λόγο το αναιρεσείον αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια εκ του αριθμού 14 του άρθρ. 559 ΚΠολΔ, με την αιτίαση, ότι το Εφετείο παρά το νόμο κήρυξε απαράδεκτο και απέρριψε τον ισχυρισμό περιορισμού της ευθύνης του (ένσταση - λόγος έφεσης) ως αόριστο, αλλά και ως απαράδεκτο κατ' άρθρ. 527 σε συνδ. 269 ΚΠολΔ, όπως ίσχυαν κατά το χρόνο δημοσίευσης της προσβαλλόμενης απόφασης.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα διαδικαστικά έγγραφα της δίκης, τα οποία παραδεκτώς επισκοπούνται από τον Άρειο Πάγο κατ' άρθρ. 561 αρ. 2 ΚΠολΔ και ειδικότερα, από το 2ο λόγο της από 20-6-2013 έφεσης του ΕΚ, με τον οποίο ως εκκαλούν προέβαλλε την ένσταση περιορισμού της ευθύνης του μέχρι του ποσού των 6.000 ευρώ ανά δικαιούχο ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, αλλά και από τις προτάσεις του ως εκκαλούν - εφεσίβλητο προκύπτει, ότι το ΕΚ ισχυρίστηκε αυτολεξεί τα εξής: "...η δε θέση του Επικουρικού Κεφαλαίου είναι μόνο εγγυητική, ώστε να μην μπορεί να επιδικασθεί ποσό μεγαλύτερο των 6.000 ευρώ για καθένα από τους εφεσιβλήτους, όπως άλλωστε ο Ν. 4092/2012 έχει καθορίσει προκειμένου για καταβολή αποζημίωσης λόγω ψυχικής οδύνης που υπόχρεο είναι το Επικουρικό Κεφάλαιο". Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί, ότι σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρ. 527 αρ. 2 ΚΠολΔ, όπως ίσχυε κατά το χρόνο συζήτησης στο Εφετείο, το ΕΚ μπορούσε να προτείνει τον ανωτέρω οψιγενή ισχυρισμό ως λόγο έφεσης, εφόσον ο Ν. 4092/2012 τέθηκε σε ισχύ στις 8-11-2012, δηλαδή μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο στις 16-5-2012 και συνεπώς κατ' αρχήν σε περίπτωση εξαφάνισης της εκκαλουμένης πρωτόδικης απόφασης το Εφετείο οφείλει να εφαρμόσει τον νεότερο νόμο (άρθρ. 533-535 ΚΠολΔ, ΑΠ Ολ. 30/1998). Επίσης, το ΕΚ ως εφεσίβλητο (στην αντίθετη έφεση

των συγγενών) μπορούσε να προτείνει κατ' άρθρ. 527 αρ. 1 ΚΠολΔ την ως άνω ένσταση ως υπεράσπισή του κατά της εναντίον του έφεσης (ΑΠ 1043/2010). Περαιτέρω από την επιτρεπτή επισκόπηση της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι για το ανωτέρω ζήτημα το Εφετείο δέχθηκε τα εξής: "Με τον ίδιο πιο πάνω -δεύτερο- λόγο της εφέσεώς του και τις προτάσεις της παρούσας συζητήσεως το εναγόμενο "ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ" ισχυρίζεται ότι "ενόψει της θέσεώς του, η οποία είναι μόνον εγγυητική, δεν μπορεί να επιδικασθεί ποσό μεγαλύτερο των 6.000 ευρώ για καθέναν από τους εφεσιβλήτους, όπως άλλωστε και ο ν. 4092/2012 έχει καθορίσει προκειμένου για καταβολή αποζημίωσης λόγω ψυχικής οδύνης που υπόχρεο είναι το Επικουρικό Κεφάλαιο". Ο περιορισμός όμως της έναντι του παθόντος τρίτου ευθύνης του εναγομένου Επικουρικού Κεφαλαίου δεν λαμβάνεται υπόψη και δεν εφαρμόζεται αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο αλλά αποτελεί περιεχόμενο σχετικής ενστάσεως από το νομιμοποιούμενο προς τούτο Επικουρικό Κεφάλαιο, η προβολή της οποίας, προκειμένου με την παραδοχή της να γίνει ο περιορισμός αυτός, υπόκειται στους περιορισμούς των άρθρων 269 παρ. 1 και 2 και 527 παρ. 1, 2 και 3 του ΚΠολΔ εάν προβάλλεται για πρώτη φορά στο Εφετείο. Στην προκείμενη δε περίπτωση, ο πιο πάνω ισχυρισμός του εναγομένου Επικουρικού Κεφαλαίου, πέραν της πρόδηλης αοριστίας του, αφού δεν περιέχει αίτημα περιορισμού της ποσοτικής ευθύνης του τελευταίου ως προς τις ένδικες αξιώσεις των εναγόντων κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 στοιχ. γ' του ν. 4092/2012 στο ποσό των 6,000 ευρώ που η διάταξη αυτή ορίζει, προβάλλεται το πρώτον με την έφεση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου χωρίς την επίκληση της συνδρομής κάποιας από τις νόμιμες περιπτώσεις στις οποίες επιτρέπεται η προβολή νέων πραγματικών ισχυρισμών ενώπιον του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου, τις οποίες εξάλλου ούτε το εκκαλούν επικαλείται, ούτε προβάλλεται με τις προτάσεις που κατέθεσε το εναγόμενο προς απόκρουση της έφεσης των εναγόντων και προς υποστήριξη του διατακτικού της. Επομένως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος (άρθρα 527 και 269 ΚΠολΔ), όπως και ο σχετικός πιο πάνω λόγος της εφέσεως, κατά το οικείο σκέλος του...". Σύμφωνα όμως, με όσα έχουν εκτεθεί στην προηγούμενη μείζονα σκέψη, οι διατάξεις του άρθρ. 4 περ. γ' του Ν. 4092/2012 είναι ανίσχυρες, ως αντισυνταγματικές, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν. Επομένως το Εφετείο απορρίπτοντας ως αόριστο, αλλά και απαράδεκτο, τον 2ο λόγο της έφεσης του ΕΚ, που εμπεριείχε την ένσταση περιορισμού ευθύνης του μέχρι του ποσού των 6.000 ευρώ ανά δικαιούχο, (η οποία κατ' αρχήν ήταν αρκούντως ορισμένη και παραδεκτά είχε προταθεί από το ΕΚ ως εφεσίβλητο προς αντίκρουση της αντίθετης από 25-6-2013 έφεσης των αναιρεσιβήτων - συγγενών του θύματος με τις από 12-2-2014 προτάσεις του, κατ' άρθρ. 527 αρ. 1 ΚΠολΔ, όπως ίσχυε), ορθά κατ' αποτέλεσμα έκρινε και δεν εφάρμοσε την ανωτέρω διάταξη, την οποία δεν παραβίασε ευθέως. Επομένως, δεν ιδρύεται η αναιρετική πλημμέλεια εκ του άρθρου 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, ενώ πλέον αλυσιστελώς προβάλλεται και το επικουρικό σκέλος του 2ου αναιρετικού λόγου για την κήρυξη δικονομικού απαραδέκτου. Συνακόλουθα, ύστερα από την αντικατάσταση του αιτιολογικού της προσβαλλόμενης απόφασης, που στηρίζει ορθό διατακτικό, με τις ανωτέρω ορθές αιτιολογίες κατ' άρθρ. 578 ΚΠολΔ (ΑΠ 1479/ 2013), πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του ο 2ος λόγος της αίτησης αναίρεσης, ως ουσιαστικά αβάσιμος, άλλως ως απαράδεκτος. Κατόπιν όλων αυτών και εφόσον δεν υπάρχει άλλος αναιρετικός λόγος προς έρευνα, πρέπει η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επίσης πρέπει να διαταχθεί η εισαγωγή του παραβόλου, που έχει κατατεθεί για την άσκηση της αίτησης αναίρεσης, στο Δημόσιο Ταμείο (άρθρο 495 παρ. 4 εδ. ε΄ ΚΠολΔ, όπως ίσχυε τότε). Τέλος, πρέπει να καταδικαστεί το αναιρεσίον ΕΚ, λόγω της ήπτας του (άρθρα 176, 183 ΚΠολΔ) στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, που παραστάθηκαν και κατέθεσαν προτάσεις, κατά το νόμιμο αίτημα αυτών, όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 3-6-2015 (αρ. κατ. 568/2015) αίτηση για την αναίρεση της υπ' αρ. 5715/2014 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, που εκδόθηκε με την ειδική διαδικασία του άρθρου 681Α ΚΠολΔ. Διατάσσει να εισαχθεί το παράβολο που έχει κατατεθεί για την άσκηση της αίτησης αναίρεσης στο Δημόσιο Ταμείο.

Και

Καταδικάζει το αναιρεσίον ΕΚ στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, που ορίζει σε δύο χιλιάδες επτακόσια (2.700) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 12 Ιανουαρίου 2018.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 5 Φεβρουαρίου 2018.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ